

MOHOLY-NAGY VIZUÁLIS MODULOK: BESZÁMOLÓ A SZÍNPERCEPCIÓ ÉS VIZUÁLIS KOMMUNIKÁCIÓS TESZTEK PILOT VIZSGÁLATÁRÓL 1., 5. ÉS 9. OSZTÁLYOS TANULÓK KÖRÉBEN

Tóth Alisa *, Simon Tünde **, Kárpáti Andrea ***

** SZTE Neveléstudományi Doktori Iskola*

*** Pető András Főiskola*

**** ELTE TTK Természettudományi Kommunikáció és UNESCO Multimédiapedagógiai
Központ*

Kulcsszavak: Moholy-Nagy Vizuális Modulok; színpercepció és vizuális kommunikáció;
technológiai alapú mérés

A Közös Európai Vizuális Műveltség Referenciakeret (Schönauf és Wagner, 2016) kompetenciamodelljében a vizuális nevelés esztétikai szempontjain kívül az elsajátított tudás mindennapos élethelyzetekben való használhatóságát célozza. A modellben a hagyományosan kutatott vizuális képességek (pl. színek befogadása, alkalmazása a képi kifejezésben, téralkotás és -megjelenítés) szociáliskompetencia-elemekkel egészülnek ki (Kárpáti és Pataky, 2016). Erre a rendszerre épül a „Moholy-Nagy Vizuális Modulok – a 21. század képi nyelvének tanítása” szakmódszertani kutatás, mely négy tantervi témakörben – Vizuális kommunikáció, Vizuális média, Környezetkultúra és Kortárs képzőművészet – fejleszti és értékeli 6–18 évesek vizuális képességeit. Mindennapi élethelyzeteket idéző feladatokkal vizsgál színpercepciót és vizuális kommunikációt mérő tesztsomagunk is, melynek pilot vizsgálatainak eredményeit ismertetjük. A kutatás céljai között szerepel a vizuális és a kombinatív, divergens gondolkodás közötti összefüggések feltárása, a vizuálisképesség-fejlesztő modulok hatásának elemzése. Az iskolai kísérletekben 2017 januárjában 720 fő, 1., 5. és 9. osztályos tanuló kezdi meg az új rajzpedagógiai módszerek és tartalmak kipróbálását. A vizuális képességek mérésre alkalmas tesztsomagokat az előmérésekben, a 2018 tavaszán várható köztes és a 2020-as utómérésekben fogjuk használni. Ezúttal az online színpercepció és vizuális kommunikáció tesztek eredményeit mutatjuk be, melyeket az eDia (Molnár, Makai és Ancsin, 2015) platformján rögzítettünk. A tesztek elsődlegesen a következő öt képességelemet vizsgálják: vizuális felismerés és értelmezés, szimbolizáció, absztrakció, modalitásváltás és színpercepció (színérzékelés, szín-és formafelismerés, színmemória). Az 1. évfolyam 52 itemből álló tesztet töltött ki (N=51; Cronbach- α =0,92). A tesztanyagot részben előre bemért, más tesztkörnyezetben jól teljesítő feladatokból válogattuk össze. Az 5. évfolyamosok számára kifejlesztett, 80 itemből álló tesztet 48 diákkal próbáltuk ki (Cronbach- α =0,73). Az infit paraméterek illeszkedésmutatói az itemek többségében 1.0 értéket mutattak. A kutatás következő lépése a megbízhatóság vizsgálata és a feladatok opcionalizálása. A 9. évfolyamra új, 77 itemből álló feladatsort fejlesztettünk, amit 51 diák töltött ki (Cronbach- α =0,96). A tesztek pedagógusok is kipróbálták. A tesztekéről készült kérdőívek elemzése alapján a feladatok a mindennapos gyakorlatban hasznosak és hatékonyak. A legnépszerűbb feladatok közé a piktogramokat és infografikákat felismerő és elemző, valamint a színes, illusztratív feladatok tartoznak. A tesztek nagymintás mérésre való előkészítése folyamatban van.

A közlemény alapját képező kutatás az MTA-ELTE Vizuális kultúra szakmódszertani kutatócsoport Moholy-Nagy Vizuális Modulok – a 21. század képi nyelvének tanítása projekthez is kapcsolódik. Az előadás elkészítését az MTA Tantárgypedagógiai Kutatási Programja, valamint az SZTE Neveléstudományi Intézete támogatta.